O CERCETARE ASUPRA FITONIMELOR ROMÂNEȘTI CREATE CU AJUTORUL TERMENULUI DE ORIGINE LATINĂ „IARBĂ” (I)

Radu DRĂGULESCU

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
Lucian Blaga University of Sibiu
E-mail: radu.dragulescu@ulbsibiu.ro

A Research on Romanian Phytonims Created with the Latin Originated Term „Iarbă” (Herb) (I)

Abstract: Our paper aims to reveal an inventory, an interpretation and a statistical analysis of Romanian names of plants which implicates the term „iarbă” (herb, grass), spread through the botanical terminology, a phenomenon which, as considered by E. Coşeriu is not enough highlighted (given that the individual speaker became creator of language / poetry whenever he named a flower. Botanical popular terminology has primarily a practical value, designating, distinguishing and categorizing elements of the plant kingdom within the given natural reign, but also has a high theoretical significance, especially for linguists, both by the ethimons to which they send back and by the metaphorical meanings the phytonims mostly have.
Keywords: Romanian phytonyms, ethnobothany, linguistic imaginary, herb, grass, iarbă

Citation suggestion: Drăgulescu, Radu. “O cercetare asupra fitonimelor românești create cu ajutorul termenului de origine latină „iarbă” (I).” *Transilvania*, no. 11-12 (2022): 143-152.
https://doi.org/10.51391/trva.2022.11-12.18.

Analiza noastră pornește de la colaborarea cu Constantin Drăgulescu, în vederea realizării *Dicționarului explicativ al fitonimelor românești*[1], care completează substanțial *Dicționarul* lui Al. Borza[2], ce cuprinde, pe lângă câteva mii de nume de plante maghiare, săseşti, germane, franţuzeşti, engleze, ruseşti, ucraineene, sârbeşti, bulgăreşti, turceşti, și 10.906 nume românești de plante pentru 2.095 specii. Prin publicarea *Dicţionarului explicativ al fitonimelor românești* și a *Dicționarului de fitonime românești*[3], Constantin Drăgulescu a ridicat numărul numelor româneşti de plante cunoscute la 25.837, aparţinând unui număr de 3.978 specii. La acestea se adaugă 3.685 nume de soiuri şi 748 termeni care desemnează organe de plante. Astfel, fitonimia românească însumează, la momentul actual, peste 30.000 de termeni.

În privința posibilității studierii semantice a nomenclaturilor, Simina Terian consideră că „textemele realizează adeseori o reorganizare a opozițiilor echipolente din lexicul primar sub forma unor opoziții graduale și/sau privative”.[4]

În opinia lui Ioan Milică[5], este important să punem în valoare „*relativitatea* modelelor denominative naive (empirice)”. Vocabularul popular al plantelor demonstrează că, în interiorul unei culturi, una şi aceeaşi realitate capătă, în perioade şi regiuni distincte, desemnări diverse. Nici modelul denominativ ştiinţific, nici cel popular nu epuizează codificarea integrală a caracteristicilor biologice ale plantelor, raportul relativ *nume – obiect* fiind istoric dezvoltat din mai multe unghiuri de numire. Adoptând o perspectivă diacronică asupra numirii plantelor, observăm că unele din faptele de limbă înregistrate în sincronia dicţionarelor etnobotanice ca echivalenţe denominative apar, în evoluţia cultural-istorică a limbii, drept realizări complementare[6].

Termenul *iarbă* provine din lat. herba, -am[7] și desemnează numele colectiv al plantelor nelemnoase.

Este atestat în *Codicele Voroneţean* 101[8]: „Cumu e froarea erbiloru ce treace; deca străluce soarele cu zăduhul, seacă iarba, și froarea ei cade și dulcea frumseațe a feațeei ei piare, așa și bogații întru îmbletele sale veștedzescu". La 1582, în *Palia* de la Orăștie întâlnim pasajul: „făcându sămânță, și pomi..... Și rodi pământul iarbă și vearze, și pomi"[9]. Apare și în Biblia de la București (1688): „Că pământul den elu-ș[i] rodează, întâiu iarbă, după aceaia spic, după aceaia deplin grâu în spic."[10] Îl întâlnim și la Varlaam: „[Năroadele] era tocmiți coriu, câte o sută și câte cinzeci pre iarbă vearde"[11]; „Vraciulu adapă bolnavul cu erbi dulci"[12].

Acest termen este implicat în crearea unei multitudini de expresii, proverbe și zicători românești, indicând vechimea lui[13]: *Așteaptă, murgule, să paști iarbă verde* (a trage nădejde); *A călca pe iarbă verde* (a întreprinde ceva sigur de reușită); *Din pământ, din iarbă verde* (din nimic, cu orice preț; *Pe cărarea bătută nu crește iarbă* (dacă vrei să obții ceva, trebuie să explorezi); *a crește iarba sub cineva* (de leneș); *a paște iarba pe care o cunoști* (a face lucrurile cu care ești învățat); *câtă frunză, câtă iarbă* (în număr foarte mare); *a căuta ca iarba de leac* (a căuta cu înfrigurare); iarbă-de-pușcă (praf de pușcă); iarba-acului (stibiu-sulfurat); iarbă-pucioasă (pucioasă); ierburi (leacuri). Un alt indicator al vechimii îl constituie numărul mare de diminutive și derivări: ierbăluță, ierbșoară, ierbușoră, ierbuliță, ierbuță, ierbărie, ierbotăcină, ierbotină, ierbărit, ierbar (erbar, herbar, herbariu), ierbos, ierboasă.[14]

Chiar dacă, la origine, multe dintre aceste configurații semantice au reprezentat metafore insolite, ele și-au pierdut, prin „repetare", orice valoare „poetică", devenind astfel expresii convenţionale[15].

Am adoptat ortografia propusă de DOOM2[16], conform căruia se scriu cu cratimă substantivele compuse cu unitate semantică și gramaticală mai mică decât a celor scrise într-un cuvânt, eventual, cu articulare și flexiune și la primul element, având structura substantiv + prepoziție + substantiv, substantiv + substantiv în nominativ, substantiv (articulat) + substantiv în genitiv. De asemenea, DOOM2 prevede generalizarea scrierii cu cratimă a compuselor nesudate care denumesc specii distincte de plante. DOOM 3 păstrează aceste reglementări[17].

În cele ce urmează vom organiza și analiza alfabetic fitonimele ce implică termenul iarbă, inclusiv unele (presupuse sau sigure) etimologii populare, studiul fiind constituit din mai multe părți ce vor fi publicate ulterior:

Barba-boierului (*Ajuga reptans, Ajuga laxmanni, Nigella damascena, Ricinus communis*): *Ajuga laxmanni* şi *Ricinus communis* se numesc și iarba-boierului și am putea avea a face cu o etimologie populară, „barbă" în loc de „iarbă" (a se vedea iarba-boierilor). În cazul speciei *Ricinus communis*, fructele sunt acoperite cu ţepi mărunţi ca o barbă aspră. *Ajuga laxmanni* şi *Nigella damascena* sunt denumite şi chica-voinicului, ceea ce trimite, din nou, la comparația cu barba (< lat. barba), referindu-se la aspectul florii/inflorescenţei. Boier < sl. boljarinŭ „boier", există scr. boljar, bg. boliarin, pol., ceh., slovac. Boiar. Există şi tc. boyar „boier", preluat, probabil, de la slavii sudici sau de la români. A se vedea şi iarba-boierului.

Barba-cocoşului *(Iris germanica)*: C. Drăgulescu[18] o consideră o eventuală etimologie populară, în loc de *iarba-cocoşului, dar poate face referire la excrescența de sub ciocul cocoşului, comparată cu petalele de stânjenel; sau în loc de *limba-cocoşului, aluzie la forma frunzelor. Pentru „cocoș" a se vedea cocoșel-de-iarbă.

Barba-junelui (specie neidentificată): < lat. juvenis. C. Drăgulescu[19] consideră că avem a face cu o etimologie populară sau o greșeală de transcriere, corect ar fi iarba-junelui (a se vedea acolo). A se vedea și iarba-feciorilor.

Barba-lupului (*Helleborus purpurascens, Crepis spp., Sedum maximum, Rhodiola rosea*): în opinia lui C. Drăgulescu[20] avem a face cu o transcriere greșită, în loc de *iarba-lupului sau „barbă" are cu totul altă semnificație, cel puţin în cazul speciilor de spânz (*Helleborus*) înţelesul putând fi „ucigător, otravă" (a se vedea iarba-tunului). *Sedum maximum*, o plantă suculentă, se mai numește și iarbă-grasă (a se vedea acolo). În opinia lui C. Drăgulescu[21], dintr-o confuzie cu *Crepis* și *Hypericum perforatum*, apare cu numele barba-lupului. Am arătat cu altă ocazie[22] că, în ciuda faptului că lupul (< lat. lupus) este prezentat drept animal totemic al poporului nostru, cu implicații definitorii pe mai multe planuri (pornind de la faptul că etnonimul *dac* ar avea la bază frigianul *daos*, ținând seama de simbolistica stindardului dacilor și faptul ca fondatorii Romei au fost alăptați de o lupoaică, ca termenul valah ar avea la baza termenul vâlk etc.), acest animal are, cu foarte rare excepții, doar reprezentări, corelații și conotații negative în cultura tradițională a poporului nostru. Denumirile de plante ce implică lexemul *lup* își găsesc o motivație fie în morfologia plantei, care seamană cu un organ al acestui animal (*talpa, ochiul, botul, limba, coada* etc.), fie desemnează prin asociere cu lupul biotopul plantei (evidențiind ca este o plantă sălbatică, de pădure etc.) sau că au influență asupra acestei vietăți (*piedica lupului*). În majoritatea covârșitoare a cazurilor, denumirile indică o valoare economico-utilitară negativă, plantele fiind, cu câteva excepții, toxice. Alteori, ele reprezintă în plan denotativ caractere morfologice neplăcute. În concluzie, termenul *lup* implică asocieri, conotații negative, neplăcute. Există aproxiativ 20 de specii toxice sau parazite care au în denumire termenul lup. Alte peste 30 specii înglobează în denumiri termenul „lup"[23].

Barba-moşului (probabil *Phalaris arundunacea* var. *picta*): are frunzele cu dungi albe, ca părul cărunt, grizonant, dar se numește și iarba-moșului (a se vedea acolo).

Barba-tatei, barba-tatii *(Symphytum officinale)*: în

opinia lui C. Drăgulescu[24], în loc de iarba-tatei (a se vedea acolo).

Barba-ungurului *(Dianthus spiculifolius, Dianthus superbus)*: C. Drăgulescu[25] este de părere că fitominul pare a fi rezultatul unor etimologii populare. Maghiarul szegfű „iarba-cuiului" (*Dianthus spp.*) a devenit székfű „iarba-scaunului", pe alocuri „iarba-secuiului", de unde s-a ajuns la rom. iarba-ungurului şi barba-ungurului (poate şi sub influenţa fitonimelor germ. Bart-Nelke, fr. œillet barbu (*Dianthus barbatus)*.

Barba-ursului *(Dryopteris filix-mas, Equisetum spp., Lycopodium clavatum, Usnea spp.),* ***barba-ursului-grasă*** *(Equisetum telmateia)*: ursul (< lat. ursus) consumă rizomi de *Dryopteris filix-mas*, inclusiv pentru a elimina paraziţii intestinali. Şi maghiarii numesc specia *Equisetum arvense* medves szakál „barba-ursului", pe care C. Drăgulescu[26] îl consideră un posibil calc după numele românesc. Fitonimul speciei *Lycopodium clavatum* derivă din corespondentul iarba-ursului, laba-ursului[27].

Barba-vântului (*Lycopodium clavatum*) este considerată de C. Drăgulescu[28] o deformare din iarba-vântului, iarba-alor-din-vânt ori o referire la aspectul vrejilor plantei[29].

Ciupercă-de-iarbă (*Agaricus campester*): indică ecologia acestei specii. În opinia lui C. Drăgulescu[30], termenul ciupercă, comun fiind românilor, macedoromânilor (peciurcă), meglenoromânilor (cinciupercă, ciunciupercă) şi slavilor din jurul nostru (bulg. čepurka, bg. şi scr. pečurka, ceh. pečiarka, pol. pieczarka) ar proveni dintr-o temă tracă. Maghiarii ar fi preluat miconimele csiperke, csipörke, csepérka, csuperka, csepörke, csöpörke, csopirka, csuporka, csipirka, csibürke (mai ales pentru *Agaricus* şi *Marasmius oreades*) de la români sau de la slavi, aceştia din urmă avându-le tot din română. Existenţa lichidei r în poziţie silabică finală în bg. čepurka ar indica faptul că miconimul este împrumutat. Tema ar fi putut fi *ciuc- cu înţelesul „cocoaşă, umflătură, ridicătură, moţ" (din rad. i.-e. *keu-k, *keu-p „umflătură, boltire") din care subst. ciucă (după Gr. Brâncuş[31], termen autohton) şi chică „vârf" (scr. čuka „vârf", bg. čučulka „moţ"), ciuhă „par de hotar", ciuf „moţ de păr sau pene" (după Gr. Brâncuş[32], termen autohton, dar există şi it. ciuffo „moţ"), cu varianta ciup (sl. čupŭ), ciupă („vârf"), din rad. i.-e. *(s)keup- „mănunchi, smoc, ciuf", aflat şi în toponime (ex. Ciupa Mănciulescu-jud. Argeş), ornitonime (ciuf, ciof „huhurez, ciuhurez"), fitonime precum ciuciure (*Campanula glomerata*).

Din acest radical avem miconimele ***ciocârţi*** (*Marasmius sp.*), ***ciucioi*** (*Agaricus campester, Ptycoverpa bohemica*), ***ciuciulaşi***, ***ciuciulei, ciuciuleni, ciuciuleţi*** (*Agaricus sp., Gyromitra esculenta, Morchella esculenta, Ramaria sp., Marasmius sp., Pleurotus ostreatus* ş.a.) şi verbul rom. a se ciuci(uli) „a se chirci, a se ghemui", cf. rad. i.-e. *keuk- „a se îndoi, a se curba" (>? magh. csücsülni „a sta turceşte"). Precizăm că a se ciuciuli înseamnă şi „a se zbârci, a se încreţi" şi că *Gyromitra esculenta, Morchella esculenta* se numesc şi zbârciogi, iar speciile de *Ramaria* creţişori. Existenţa substantivelor ciuc(ă), ciuf şi ciup, toate cu înţelesul „moţ" poate explica sinonimia ciuciulete-ciupercă şi chiar şi ghebă, cu semantica „moţ, cocoaşă". Radicalul ciuc- (ciup-) se regăseşte şi în multe toponime: Ciuperceni, Ciucheţi, Ciuchici, Ciuculeşti, Ciucurova, Ciuc, Ciupa, şi nume de vârfuri de deal şi munte: Chica Fedeleşului, Chica Pietrelor. Din acelaşi radical cu ciuc- avem şi cuc(ă)- „vârf, moţ, cucui, căciulă" (ori < lat. *cucca „deal"), conform şi cu sinonimia dintre a moţăi şi a cucăi, a cucui. Apare în multe toponime (Cuca, Cuceu, Cuciulata, Cucuieţi, Cucuiş ş.a.), în fitonimele ***cucă*** (*Equisetum arvense*) ***cuci, cuculei*** (ciupercile *Amanita rubescens, Lepiota procera, Coprinus comatus*) şi, probabil, miconimul ***cocârle*** (*Marasmius sp.).* (...) Miconimele ciuciuleţi şi cuculei ar putea fi sinonime şi pe considerentul că dacoromânii spun mă ciuciulesc, iar macedoromânii mi cuculesc cu înţelesul „mă ghemuiesc". Credem că există o legătură între miconimul ciupercă şi regionalismul oltenesc pearcă „pălărie sau căciulă ruptă, ponosită", majoritatea macromicetelor având pălării[33].

Cocoşel-de-iarbă *(Dianthus carthusianorum)*: cf. ornitonimul cocoş < magh. kakas, săs. kockosch, kockesch, alb., ucr., slov., ceh. kokoš, sb. şi pol. kokot „cocoş", ngr. kokkósion „cocoş", fr. coq „cocoş", dan. kok ş.a. Numele cocoşului poate proveni fie din sunetul scos de pasăre co-co (fr. cocorico, rom. cucurigu, bg. kukurigu, ucr., pol. kukuryku etc.), fie, consideră C. Drăgulescu[34], din tema coc- „roşu". Fructele/florile speciilor sunt roşii.

Cornuţ-de-iarbă (*Cerastium holosteoides*): diminutiv al subst. corn, cf. lat. cornus. Creşte în iarbă, denumirea indicând ecologia.

Coroniţa-ierbii (*Coronilla varia*) < coroană < lat. corona, plantele având flori sau inflorescenţe asemănătoare unor coroniţe. Inflorescenţa speciei pare o coroniţă de dimensiuni potrivite pentru capul unei păsări şi se numeşte şi coroniţa-păsării. Creşte în iarbă, de aici şi numele care indică ecologia.

Floare-ca-iarba (*Dianthus caryophyllus*): < lat. flor, -em; frunzele sunt asemănătoare gramineelor sau ierbii.

Garofiţă-de-iarbă (*Dianthus carthusianorum*) < garoafă < ngr. garáfalon < ngr. kariáfillon, karufilli „frunză-cui" (din care şi it. garofano, garofolo, scr. garofo, garofan, tc. kara(n)fil ş.a.) pentru *Dianthus* (a se vedea cuişoare). Denumirile garoafă, garofiţă s-au extins de la speciile de *Dianthus* şi la alte plante ornamentale şi chiar sălbatice, cu sau fără asemănări evidente cu garoafele propriu-zise (ex. *Tagetes* are numele germ./săs. Nägalein „cuişor", Nägelblume „floare-cui" şi ucr. gvozdika „cuişor", it. garofano. Fitonimul face referire la ecologia speciei.

Iarba-aerului (*Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria*): < lat. aer[35], dar pare, mai

degrabă, a fi o eroare de transcriere în loc de iarba-ferului/fierului.

Iarba-albinei, iarba-albinelor (*Melissa officinalis, Melittis melissophyllum*): specii melifere folosite la frecarea stupilor pentru atragerea roiurilor de albine (< lat. alvina „stup")[36].

Iarba-alor-din-vânt (*Lycopodium clavatum*): < lat. ventus; numită și coada-alor-din-vânt[37].

Iarba-apelor: o plantă neidentificată, considerată mitologică de C. Drăgulescu[38].

Iarba-Arhanghelului-Mihail (*Polygonum hydropiper*) o legendă explică originea fitonimului[39].

Iarba-asinului (*Oenothera biennis*): deși și francezii îi spun herbe aux ânes, pare a fi un eronat calc livresc după vechiul nume ştiinţific *Onagra biennis* (care nu provine din mgr. onagros „măgar sălbatic" > rom. onagru[40]). Numele onágra apare încă din antichitate, la Dioscorides, ca sinonim pentru onothéras. Numele ştiinţific *Oenothera* (la Theophrastos şi Dioscorides desemnând, probabil, specia *Nerium oleander*[41]) ar proveni din gr. oinos „vin" (Dioscorides scrie că rădăcinile uscate au miros de vin; germanii îi spun, calchiind denumirea antică, Weinblume, Weinkraut) şi gr. ther „animal sălbatic, vânat" (în credinţa anticilor, ar îmblânzi orice animal sălbatic[42]).

***Iarba-babei*:** cf. bg., scr., ucr. baba, plantă neidentificată care s-ar numi și iarba-cocoșului[43].

Iarba-balaurului, iarba-bălaurului (*Arum maculatum, Dracunculus vulgaris, Polygonum bistorta*) < balaur, cuvânt autohton[44], cu referire la aspectul rizomilor primelor două specii (*Polygonum bistorta* şi *Arum maculatum* au numele lat. dracontea) al inflorescenţei/florilor ultimelor două şi forma şi mărimea ciupercii *Lasiosphaera gigantea*. *Polygonum bistorta* se numeşte şi iarba-şarpelui, rădăcina-şerpilor, şerpariţă, datorită rădăcinii „încolăcite" ca un şarpe[45]. C. Drăgulescu[46] presupune că numele iarba-balaurului provine din sinonimizarea termenului balaur cu zmeu şi receptarea fitonimului rus. goreţ zmeiniĭ „troscotul-şarpelui" drept „troscotul/iarba zmeului.

Iarba-bălții (*Alopecurus pratensis, Deschampsia caespitosa*) < baltă, în opinia lui I.I. Russu[47] termen autohton/traco-illiric, provenit din rad. i-.e. *bhel- „a străluci". Există şi alb. baltë şi atestate top. illir. Balta şi trac. Dibaltum, Debeltos. În opinia lui G. Mihăilă[48] subst. baltă este de origine slavă, cf. v.sl. blato „mare". Plantele cresc în bălţi şi în pajişti umede. C. Drăgulescu consideră că din rad. i-.e. *bhel- „a străluci" a apărut şi rom. şi scr. bale „salivă" şi numele băloşel *(Russula foetens),* burete-bălos *(Hygrophorus eburneus, Russula foetens)*, bălușca-câmpului *(Camarophyllus pratensis),* bălușca-molidului *(Gomphidius glutinosus),* bălușca-purpurie *(Gomphidius viscidus*), iarbă-băloasă (*Symphytum officinale*).

Iarba-bășinei (plantă neidentificată): cf. lat. *bissina > sicil. bissino, span. bejin; dar ar putea proveni din onomatopee.

Iarba-beşicei (*Paris quadrifolia*) < lat. vessica.

Iarba-beției (plantă neidentificată, considerată a fi un leac bun împotriva beției, termen derivat din beat < lat. bibitus.

Iarba-bivolului *(Juncus bufonius)*: calc greşit după numele ştiinţific, *bufonius* nu se referă la bivol (fr. buffle, germ. Büffel, engl. buffalo < lat. bubalus), ci la broască (*Bufo spp.*), planta are și denumirea iarba-broaştei (în germ. Krötensimse), crescând prin locuri umede.

Iarba-bizonului (*Buchloë dactyloides*): < fr. bison < lat. bison, calc livresc după numele ştiinţific sau după fr. herbe-aux-bisons, engl. buffalo gras, germ. Büffelgras ș.a.

Iarba-bobului: cf. sl. bobŭ; plantă neidentificată numită și iarbă-grasă.

Iarba-boierilor (*Ricinus communis*) numită eronat și iarba-boilor; a se vedea iarba-boierului.

Iarba-boierului (*Ajuga laxmanni, Arctium lappa, Phalaris arundinacea* var. *picta, Ricinus communis, Sisymbrium strictissimum*) < boier cf. scr. boljar, bg. boliarin, pol., ceh. şi slovac. boiar, tc. boyar (cu sensul „deţinător de boi"). *Phalaris arundinacea* şi *Ricinus communis* s-au cultivat la început în grădinile boiereşti şi orăşeneşti (a se vedea şi barba-boierului). Parţial (ex. *Ajuga laxmanni, Arctium lappa*) avem etimologii populare după barba-boierului. *Arctium lappa* are inflorescenţe încâlcite ca o barbă lungă. *Sisymbrium strictissimum, Arctium lappa* şi *Ricinus communis* au putut fi şi ele comparate cu bărbile mari boiereşti sau, aici, consideră C. Drăgulescu[49], boier este o etimologie populară dintr-un termen aparţinând rad. *bo- „umflat, exuberant" și nu exclude ca în cazul unor specii (*Ajuga laxmanni, Arctium lappa, Sisymbrium strictissimum*) să fie vorba despre *iarba-baierului (baier, termen autohton), adică a talismanului (cel puţin prima specie a fost purtată ca talisman.

Iarba-boii (*Lycopodium sp.*, resp. *Lycopodium clavatum)*: s-a folosit la vopsitul/boitul (< boia „vopsea" < tc. boya) lânii în verde.

Iarba-bolnavului (*Polygonum bistorta*): < bg. bolnav; plantă medicinală folosită frecvent în afecţiuni digestive.

Iarba-broaştei (*Juncus bufonius, Mentha aquatica, Thalictrum sp., Triglochin palustre*): a se vedea iarba-broaștelor.

Iarba-broaştelor (*Hydrocharis morsus-ranae, Ranunculus lingua, Ranunculus trichophyllus*): speciile cresc în bălţi şi locuri umede, mediu de viaţă al broaştelor <lat. *brosca sau autohton, dat fiind alb. breskë. A se vedea şi iarba-bivolului.

Iarba-bubei, iarba-bubii (*Aconitum callibotryon, Aconitum tauricum, Betonica officinalis* actualmente *Stachys officinalis, Physalis alkekengi, Plantago major*): a se vedea iarba-bubelor.

Iarba-bubelor (*Aconitum callibotryon*): speciile s-au folosit şi se utilizează la tratarea diverselor bube < sl. (rut) buba „umflătură mică".

Iarba-bumbacului (*Abutilon theophrasti*): fructele seamănă cu capsulele de bumbac cf. macedorom. şi meglenorom. bumbac, scr. bumbak, pamuk, bg. bubak, pambuk, alb. pumbak, pambuk, la origine, probabil, pers. penbe > tc. pambuk, pamuk, dar de comparat şi cu lat. med. bombax, bombacium, ngr. bambax[50]. În toate dialectele române, termenul are aceeaşi formă, care se deosebeşte de a limbilor balcanice. Conform DLR, termenul ar fi pătruns la noi din Occident, sub o formă medio-latină, cf. bombacium, bambucium, bombax (ital. bambagio, bombagio)[51].

Iarba-buricului (*Umbilicus sp.*): adaptare după numele ştiinţific sau calc după coresp. germ. Nabelkraut; buric < lat. *umbulucus < lat. ummbilicus.

Iarba-cailor (*Holcus lanatus*): a se vedea iarba-calului.

Iarba-calului (*Festuca sulcata* actualmente *Festuca rupicola*): specii furajere consumate şi de cai (cf. lat. caballus.

Iarba-canaraşului (*Phalaris arundinacea*): a se vedea iarba-canarului.

Iarba-canarului (*Phalaris arundinacea, Phalaris canariensis*): < fr. canari.

Iarba-caprei *(Tragopogon sp.)*: a se vedea barba-caprei.

Iarba-caprelor (*Trisetum macrotrichum*): consumată de capre cf. lat. capra.

Iarba-caprii (*Arum maculatum*): numită și unghia-caprei.

Iarba-carelor (*Senecio erraticus*): a se vedea iarba-carului.

Iarba-carului (*Potentilla anserina*): < lat. carrus; plantele cresc pe lângă drumuri. C. Drăgulescu[52] face trimitere și la „scara", plantele având frunzele sectate și nu exclude ca iarba-carelor să aibă sensul latinului erraticus „rătăcitor", fiindcă verbul a (se) căra înseamnă şi „a se duce, a se cărăbăni".

Iarba-cănăraşilor (*Phalaris canariensis*): a se vedea iarba-cănărașului.

Iarba-cănăraşului (*Phalaris arundinacea, Phalaris canariensis*): fructele constituie hrana canarilor (canar, din numele ştiinţific *Serinus canaria*, resp. fr. canari).

Iarba-căprioarei (*Doronicum hungaricum*): a se vedea iarba-căpriorului.

Iarba-căpriorului (*Doronicum austriacum, Doronicum carpaticum*): C. Drăgulescu[53] consideră că ar fi posibil ca planta să fie mâncată de căprioare/căpriori (< lat. capreolus) şi capre sau, dată fiind morfologia frunzei, fitonimul ar putea avea sensul „limba căprioarei".

Iarba-cărtiţelor, iarba-cârtiţelor (*Glechoma hederacea*) folosită la tratarea cârtiţelor (umflăturilor, scrofulelor, morva pielii, farcin), pe principiul „similia similibus curentur". Plantele au rădăcini tuberizate, rizomi groşi, frunze cărnoase și, adesea, au gale care au fost comparate cu umflăturile moi de sub piele, asemănătoare, la rândul lor, cu corpul cârtiţei < v.sl. krŭtŭ, bg, kŭrtica, sb. krtica, slov. kèrtica, termen ce s-ar putea traduce prin „săpătoarea, scormonitoarea" (putând proveni din rad. i.-e. *(s)ker- „a tăia", tema *(s) kert- „a zgâria, a scormoni"[54]). J. Péntek și T.E.A. Szabo[55] arată că și maghiarii numesc specia *Potentila argentea* kërtice, ketrice, având în vocabular şi subst. kertica.

Iarba-căşunatului (*Platanthera bifolia, Stellaria graminea*): a se vedea iarba-căşunăturii.

Iarba-căşunăturii (*Leonurus cardiaca, Platanthera bifolia, Saxifraga cuneifolia, Stellaria graminea*): subst. căşunat, căşunătură, consideră C. Drăgulescu[56], ar putea avea, în acest caz, sensul „durere acută". *Leonurus cardiaca* şi *Stellaria graminea* s-au folosit contra junghiurilor, ultima fiind numită și buruiana-junghiului și, deci, ar corespunde lat. casus „întâmplare; boală, moarte" (> lat. *cassionare > lat. *occasionare > rom. căşunare). Pe de altă parte, a căşuna, având sensurile „a pricinui, a cauza; a sâcâi", se poate raporta la rad. i.-e. *kes- "a zgâria, a răzui" (*Platanthera bifolia* și *Stellaria graminea* având frunze tăioase). În privința speciei *Leonurus cardiaca*, denumirea notată din teren (Sălciua, AB) este iarba-căşmăturii[57], iar în dicționarul lui Borza[58] apare sub iarba-căşunăturii. E posibil ca termenul căşmătură să însemne căşunătură „durere neașteptată", având în vedere folosirea plantei în tratarea junghiurior de la picioare.

Iarba-cătanelor (*Galinsoga parviflora*): din credința că a fost adusă în țară de soldații ruși, în timpul Războiului de Independență sau de cei germani în timpul primului război mondial (cătană „soldat" cf. magh. katona).

Iarba-cățelei (*Cynodon dactylon, Euphorbia sp.,*): < lat. catella[59].

Iarba-cerbilor (*Cynosurus cristatus*): posibil ca fitonimul să se refere la calitățile furajere ale plantei (cerb cf. lat. cervus, traco-illir. cerb- din antrop. Cerbula, top. Cerbalus în Illiricum, Cerbatis în Moesia Inferior).

Iarba-cerbului (o plantă neidentificată numită și iarba-splinei, posibil, consideră C. Drăgulescu[60], să fie vorba despre *Chrysosplenium*).

Iarba-cerii *(Centaurea austriaca* actualmente *Centaurea phrygia, Centaurea jacea, Drosera rotundifolia, Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria)*: regionalism pentru iarba-f(i)erii < lat. *felem < lat. fel, -is „fiere, otravă". Primele trei specii s-au folosit la tratarea afecțiunilor biliare, iar ultima contra otrăvirilor, de unde și numele *Vincetoxicum* (a se vedea iarba-ferii).

Iarba-ciobanului (*Dipsacus sylvestris* actualmente *Dipsacus fullonum*, *Phallaris arundinacea* var. *picta*) < lat. ursus.

Iarba-ciumei/ciumii (*Galega officinalis*) < lat. cyma, gr. χῦμα. O explicație a denumirii ar fi faptul că planta se întinde ca ciuma, mai ales prin lunci. C. Drăgulescu[61] nu exclude posibilitatea ca numele corect al plantei să fi fost iarba-ciutei (a se vedea acolo), fiindcă specia are fitonime cu această semnificație și în alte limbi: germ. Geissraute, magh. kecskeruta, rus. kozliatnik, kozia trava, engl. goat's rue, fr. rue de chèvre. Probabil,

numele atenționează asupra faptului că planta produce intoxicații, în special, ovinelor sau că, deși specia este toxică pentru alte ierbivore, ciutele și caprele o consumă.

Iarba-ciutei (*Carlina acaulis, Doronicum austriacum, Melittis melissophyllum, Phyllitis scolopendrium, Sedum acre, Sedum rosea, Sempervivum schlechani*): ciută, posibil cuvânt autohton, cf. alb. shutë. Unele specii sunt consumate de ciute (*Carlina acaulis,* poate și *Doronicum austriacum, Melittis melissophyllum, Sedum, Sempervivum*). În cazul speciei *Phyllitis scolopendrium*, iarba ciutei ar putea avea sensul de limba-ciutei (cf. limba-cerbului).

Iarba-câinelui (*Agropyron repens, Cynodon dactylon, Dactylis glomerata*): în caz de indigestie, câinele cf. lat. canis, mănâncă frunzele plantelor pentru provocarea vomei[62].

Iarba-câmpului (*Agrostis stolonifera*): crește pe câmp (< lat. campus).

Iarba-cânelui *(Euphorbia sp.)*> a se vedea iarba-câinelui.

Iarba-Clujului (*Aster salignus*): crește spontan în sărăturile din jurul Clujului.

Iarba-coarnelor-boilor (*Trigonella foenum-graecum*): adaptare a coresp. lat. medieval buceres „coarnele boilor", cu referire la păstăile speciei.

Iarba-cocoșului (*Adonis aestivalis, Cardamine pratensis, Polygonatum odoratum*): prima specie s-ar numi așa pentru că are fructele/florile roșii. Pentru a doua specie, consideră C. Drăgulescu[63], s-a notat greșit numele, în loc de *iarba-cucului cf. corespondent stupitul-cucului. Ultima specie ar semăna cu penajul din coada cocoșului.

Iarba-codrului (*Atropa belladona*): lat. pop. quodrum, denumirea indică mediul în care crește planta.

Iarba-coifului (*Aconitum napellus*) < coif < lat. cofea, fr. coiffe, descriind morfologia florii.

Iarba-copac (*Xanthorrhoea australis*): calc după coresp. germ. Grasbaum, engl. grass tree.

Iarba-coșului (*Centaurium erythraea*): < coș < sl. košь, posibilă referire la coșul pieptului, planta folosindu-se contra răcelii, gripei (asociate cu afecțiuni pulmonare). C. Drăgulescu[64] consideră că ar putea fi și o variantă coruptă din *iarba-cocoșului, ceea ce nu este exclus, specia fiind numită și cocoșei.

Iarba-cristoforului (*Actaea spicata*): la originea fitonimului stă lat. med. herba Christofori din care germ. Christophskraut, fr. herbe de Saint-Christophe, it. erba San Cristofolo, engl. herb Christopher etc.). Planta s-a folosit ca leac împotriva ciumei.

Iarba-crucii (*Galium cruciata, Gentiana cruciata, Hypericum perforatum, Polygala comosa, Senecio spp.*): primele două specii au frunzele dispuse pe tulpină în cruce < lat. crux, -cis, fapt reliefat și de denumirile științifice. Germanii numesc speciile de *Polygala* Kreuzblume. *Polygala vulgaris* începe să înflorească în Săptămâna Crucii, penultima săptămână dinaintea Rusaliilor. Maghiarii le numesc kereszt fű, keresztgyökér, sârbii și croații křižnička, polonezii krzyżownica. *Hypericum perforatum* era numită în Evul Mediu fuga demonum. C. Drăgulescu e de părere că, în cazul acestei specii, iarba-crucii este o etimologie populară după un presupus *iarba-crușii „planta sângelui", date fiind coresp. rom. iarba-sângelui, germ. Blut Christi „sângele lui Christos", magh. vérfű „iarba sângelui", gr. andrósaimon „sângele bărbaților"[65].

Iarba-cucului (*Briza media, ? Herminium monorchis, Mentha aquatica, Orobanche alba, Thymus spp.*): a se vedea iarba-cucului-de-pădure.

Iarba-cucului-de-pădure (*Cardamine impatiens*): C. Drăgulescu[66] consideră că, deși *Thymus* se numește și în magh. kakukfű, fitonimul iarba-cucului are doar parțial legătură cu pasărea, mai mult cu temele cuc- „moț; ridicătură; puță" și coc- „rotund", teme care evidențiază aspectul inflorescențelor.

Iarba-cuforilor (*Filipendula vulgaris*): s-a folosit contra diareei/cuforii < lat. *conforia < lat. *conforire < lat. forire.

Iarba-curcii (*Descurainia sophia)*: consumată de curci cf. bg., pol. kurka.

Iarba-curelei (*Stipa capillata*): cu referire la curea „fâșie/șiret de piele" < lat. corrigia, dar C. Drăgulescu nu exclude nici posibilitatea provenienței din rad.*(s)ker- „a tăia".

Iarba-datului (*Gratiola officinalis, Herniaria glabra*): s-a folosit în tratarea bubelor „date", eczeme. Plantele erau folosite ca leac împotriva eczemelor de nouă feluri (cf. lat. novem) date (< a da < lat. dare), în credința populară, de dușmani. Datul este o afecțiune provenită din vrăji, magie neagră. Celui/celei vizate i se dă, de obicei pe ascuns, ceva în băutură, uneori chiar otravă, ceea ce îl determină pe C. Drăgulescu[67] să creadă că rom. dat, în acest context, are legătură cu ind. dhat „otravă obținută din ciumăfaie (*Datura stramonium*), numită originar chiar dhatura.

Iarba-datului-și-a-faptului *(Herniaria glabra)*: folosită ca leac pentru tratarea unor eczeme, induse prin vrăjă, numită fapt (< lat. factus); a se vedea și iarba-faptului.

Iarba-de-otavă (*Agrostis stolonifera)*: planta dă producție mare și la al doilea cosit (otavă cf. bg., scr., slov., ceh. otava).

Iarba-degetelor (*Potentilla reptans*): a se vedea iarba-degetului.

Iarba-degetului (*Digitalis grandiflora*): *Potentilla reptans* are frunza cu cinci foliole ca o palmă cu degete (< lat. digitus). *Digitalis grandiflora* are flori în formă de degetar.

Iarba-diavolului *(Datura stramonium)*: cf. sl. dijavolŭ, gr. diávolos; a se vedea iarba-dracului.

Iarba-dintelui (*Odontites serotina*): posibil calc după numele științific, dar s-a folosit la calmarea durerilor de dinți (< lat. dens, -ntis).

Iarba-d'intruele, iarba intruielelor (*Genista sagittalis*): s-a folosit la tratarea celor bolnavi de întroiele, întruiele „lumbago, sciatică, reumatism" (boală dată de Iele „ființe imaginare cu puteri nefaste" din pronumele ele sau din tc. jel „vânt", dat fiind şi sin. Vântoase; B.P. Hasdeu

consideră subst. Iele de origine dacică)[68].

Iarba-Domnului (*Phallaris arundinacea* var. *picta*): a se vedea iarba-lui-Dumnezeu.

Iarba-dracului (*Agropyron repens, Chelidonium majus, Cuscuta spp., Datura stramonium, Nicotiana tabacum*): plantele sunt ale dracului (cf. lat. draco „balaur, şarpe", ngr. drákos) fiindcă sunt toxice (*Chelidonium majus, Datura stramonium, Nicotiana tabacum*) sau parazite (*Cuscuta*). Despre *Nicotiana tabacum* (tutun) circulă mai multe legende care explică numele (ar fi fost dată omului/omenirii de către drac).

Iarba-dragostei (*Botrychium lunaria*): s-a folosit la vrăji de dragoste < sl. dragŭ, dragostĭ.

Iarba-drumului (*Eragrostis minor, Lolium perenne, Poa annua*): a se vedea iarba-drumurilor.

Iarba-drumurilor (*Chenopodium murale, Chenopodium urbicum*): plantele cresc pe lângă drumuri < sl. drumŭ cf. trac.-gr. drómos, alb. dhrom, meglenorom. drum, sicil. drom, bg., scr. drum, ţig. drom.

Iarba-elefanţilor (*Pennisetum purpureum*) < elefant (< fr. éléphant < lat. elephantus), fie pentru că iarba este consumată de elefanţi, fie deoarece este un uriaş în lumea gramineelor ca şi elefantul în lumea animalelor.

Iarba-epurului (*Cicerbita alpina*): posibil calc după un fitonim maghiar[69].

Iarba-eretei, iarba ieretei (*Hieracium pilosella*) < erete, herete cf. gr. hierax din care şi numele ştiinţific al păsării, *Hieraëtus* şi al plantei *Hieracium*.

Iarba-faptului (*Anthyllis vulneraria, Galium aparine, Geum urbanum, Herniaria glabra, Potentilla anserina, Potentilla erecta, Potentilla recta, Sedum album*): speciile s-au folosit ca leacuri împotriva faptului.

Iarba-fânaţului (*Agrostis capillaris)*: a se vedea iarba-fânului.

Iarba-fânului (*Agrostis stolonifera, Agrostis tenuis, Anthoxanthum odoratum*) < fân < lat. fenum, speciile sunt graminee furajere care se cosesc şi se dau animalelor şi sub formă de fân.

Iarba-fecioarei (*Herniaria glabra, Ipomaea tricolor, Miscanthus giganteus*): a se vedea iarba-feciorilor.

Iarba-fecioarelor (*Artemisia absinthium*): a se vedea iarba-feciorilor.

Iarba-feciorilor/ficiorilor (*Herniaria glabra, Phallaris arundinacea* var. *picta*): < lat. *fetiolus, *fetiola < lat. fetus, feta. Frunzele de *Phallaris arundinacea* var. *picta* erau purtate de feciori (dar şi de fete) ca ornament la portul de sărbătoare. *Miscanthus giganteus* seamănă cu *Phallaris arundinacea* var. *picta* şi de aici suprapunerea de nume româneşti. Cu tulpinile de *Artemisia absinthium* se incingeau fetele, dar poate fi un fitonim livresc în legătură cu cel ştiinţific *Artemisia* < zeiţa Artemis. Şi francezii o numesc herbe des vierges.

Iarba-femeilor-bătute (*Tamus communis)*: rizomul plantei are efecte antiinflamatoare şi analgezice, folosit fiind contra reumatismului dar şi a loviturilor (femeie din lat. familia, bătute < lat.*battere < battuere). Şi în engleză este denumită beaten women's herb, calc după francezul herbe aux femmes battues. Posibil să se fi întâmplat la fel şi în limba română.

Iarba-ferii (*Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria, Drosera rotundifolia*): prima specie s-a utilizat ca leac în cazuri de otrăvire, de unde şi lat. *Vincetoxicum* şi calcul fr. dompte venin. A doua specie a fost folosită în afecţiuni biliare/ale fierii (a se vedea şi iarba-cerii şi iarba-fiarelor).

Iarba-fetei (*Stellaria holostea*): a se vedea iarba-fetelor.

Iarba-fetei-fecioare (plantă neidentificată numită şi pomul-fetei-fecioare şi fugi-de-la-mine, fiindcă o pot atinge doar fetele neprihănite; a se vedea iarba-fetelor.

Iarba-fetelor (*Drosera intermedia*) < fată < lat. feta, plantele au fost folosite la vrăji de dragoste. Nu excludem posibilitatea ca în cazul speciei *Drosera intermedia*, numele corect să fie iarba-ferelor adică a fiarelor.

Iarba-fetii (*Phalaris arundinacea* var. *picta*): < lat. feta.

Iarba-fiarelor (*Actaea spicata, Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria, Drosera rotundifolia, Hepatica nobilis, Verbena officinalis*): a se vedea iarba-fierului

Iarba-fierului (*Aconitum napellus, Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria, Sideritis montana, Verbena officinalis*): la români, germani, maghiari, ruşi, ucraineeni, francezi ş.a., aceste specii (exceptând *Hepatica nobilis*) sunt considerate miraculoase, pentru că deschid încuietori şi porţi de fier (< lat. ferrum), zăbrele, cătuşe etc. şi ajută la scoaterea comorilor din pământ şi grote, apără de sabie şi glonţ pe purtătorul lor etc. În cazul speciei *Hepatica nobilis*, este vorba nu de fier, ci de fiere (< lat. fel, -lis), planta având frunze de forma ficatului, de unde numele ştiinţific *Hepatica* şi cel germ. Leberkraut, Leberblume. Numele speciei *Cynanchum vincetoxicum,* iarba fierului/fiarelor îşi are originea în corespondentul iarba-ferii/fierii (a se vedea acolo).

Iarba-ficatului (*Hepatica nobilis* şi o plantă neidentificată numiră şi orvala, ceea ce ar corespunde fie speciei *Lamium orvala*, fie speciei *Salvia viridis* sin. *Salvia horminum*, numită în engleză orval): în primul caz avem un calc după fitonimul german Leberkraut sau cel maghiar májfü, la rândul lor, adaptări ale numelui ştiinţific *Hepatica* (a se vedea şi iarba-fiarelor).

Iarba-frigului (*Centaurium erythraea*): a se vedea iarba-frigurilor.

Iarba-frigurilor *(Centaurea cyanus, Centaurium umbellatum* actualmente *Centaurium erythraea*): s-au utilizat ca leacuri împotriva frigurilor (< lat. frigor, -oris).

Iarba-frântului (*Chrysosplenium alternifolium*, *Sanicula europaea*): < frânt „hernie" (< lat. *franctus < a frânge < lat. frangere), ultima specie utilizându-se contra acestei afecţiuni; *Chrysosplenium alternifolium* s-a folosit pentru a trata sifilisul, deci, s-a putut numi, mai degrabă, iarba frâncului (adică a francezului, din care franţă, sfranţ, sfrenţie „sifilis"; frânc cf. tc. frenk „francez"), dat fiind corespondentul arginţică de pădure.

Iarba-fumului (*Fumaria officinalis)*: din numele

ştiinţific *Fumaria* (cf. şi fr. fumerre, germ. Erdrauch, magh. füstike, engl. fumitory) < fum (< lat. fumus). Plantele au frunze fumurii risipite deasupra pământului (pământ < lat. pavimentum), iar sucul lor provoacă lăcrimarea ca şi fumul (sârbii şi croaţii au pentru speciile de *Fumaria* numele kokrik, cf. vb. krik „a plânge"). Există şi legenda conform căreia plantele au apărut din aburul ieşit din Pământ[70].

Iarba-găii-amară (*Picris hieracioides*) < gaie, caie (*Milvus spp.*), de la sunetul scos de pasăre, cf. şi lat. gaia „coţofană"). Planta seamănă cu unele specii de *Hieracium* numite iarba-eretei, iarba-vulturului (a se vedea acolo, iar pentru amară a se vedea iarbă-amară).

Iarba-găinii (*Crepis setosa, Polygonum aviculare, Stellaria media*): a se vedea iarba-găinilor.

Iarba-găinilor (*Crepis setosa, Hieracium pilosella, Polygonum aviculare*): speciile *Polygonum aviculare* şi *Stellaria media* sunt consumate de păsări/găini (găină < lat. gallina), fapt reflectat şi de lat. aviculare şi de corespondentele germ. Vogel Knöterich, magh. madár keserűfű, fr. renouée des oiseaux, rus. goreţ pticiĭ, ucr. sporešc ptociĭu (toate pentru *Polygonum*), respectiv germ., Hühnerdarm, Vogelkraut, Vogelmiere, franceze mouron des oiseaux, engleze (chickweed), maghiare tyúkhúr, sârbe kurjačka (toate pentru *Stellaria*). Numele celorlalte două specii sunt mai degrabă etimologii populare după iarba-găii (a se vedea acolo).

Iarba-gălbenării (*Potentilla erecta*): s-a folosit contra icterului/gălbinării (< galben < lat. galbinus).

Iarba-gânştei (*Potentilla anserina*): a se vedea iarba-gâştei.

Iarba-gâştei (*Malva sylvestris, Potentilla anserina*) < gâscă cu var. gânscă, platele fiind sunt consumate de gâşte.

Iarba-gâştelor-sălbatică (*Eleusine indica*): C. Drăgulescu[71] o consideră o adaptare după numele englez Indian goose gras.

Iarba-gâtului (*Tozzia alpina*): numele nu sugerează utilizarea plantei în afecţiuni ale gâtului (cf. lat. guttur „gât", rad. i.-e. *gut-r „gât" din *gut-, *guet- „a îndoi"), ci forma florii, ca în germ. Alpenrachen care evidenţiază atât ecologia plantei (alpen „de munte"), cât şi forma florii (Rachen „gâtlej, gură, bot").

Iarba-greutăţii (*Ajuga genevensis*): a se vedea iarbă-de-greutate.

Iarba-guşei (*Ranunculus sp.*): a se vedea iarbă-vindecătoare-de-guşă.

Iarba-guşteriţei/guşteriţii (*Mentha longifolia*): denumire dată fie fiindcă planta s-a folosit ca leac împotriva guşteriţei (desemnează nu numai anghina difterică, ci şi un parazit intestinal al calului; de comparat cu sl. jašterica, sb. gušterica, bg. gušterice, ngr. gusteritsa), fie datorită faptului că din flori ies în afară staminele ca limba din gura guşterului (cf. scr., bg. gušter).

Iarba-gutunariului (*Delphinium staphisagria*): nu există vreo evidenţă cum că s-ar fi folosit ca leac împotriva guturaiului (cf. lat. guttur „gât", rad. i.-e. *gut-r „gât"), de aceea considerăm că numele românesc este o răstălmăcire a corespondentului fr. herbe aux goutteux „iarba-gutei".

Acknowledgement: This work was supported by a grant of the Romanian Ministry of Education and Research, CNCS/CCCDI - UEFISCDI, project number PN-III-P3-3.6-H2020-2020-0160, contract no. 55/2021.

Note:

1. Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti* (Sibiu: Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2018).
2. Al. Borza, *Dicţionar etnobotanic* (Bucureşti: Editura Academiei R.S.R., 1968).
3. Constantin Drăgulescu, *Dicţionar de fitonime româneşti* (Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2018).
4. Simina-Maria Terian, *Textemele româneşti. O abordare din perspectiva lingvisticii integrale* (Iaşi: Institutul European, 2015); a se vedea şi Simina Terian „Premise pentru o poetică a textemelor", în *The Proceedings of the European Integration Between Tradition and Modernity Congress*, 5th edition, Târgu Mureş, 24-25 octombrie 2013, 326-331. Târgu Mureş: Editura Universităţii „Petru Maior", Vol. 5.
5. Ioan Milică, „Imaginarul creştin în denumirile populare româneşti de plante III", *Limba Română*, nr. 5 (2014): 319-346.
6. Ibid.
7. *Dicţionarul limbii române* (DLR), Tomul VI, F-I/Î (Bucureşti: Editura Academiei Române, 2010); a se vedea şi Alexandru Ciorănescu, *Dicţionarul etimologic al limbii române* (Bucureşti: Editura Saeculum I.O., 2002).
8. *Apud* DLR, Tomul VI, F-I/Î, 432.
9. *Apud* DLR, Tomul VI, F-I/Î, 432; a se vedea şi Alexandru Gafton, *Palia de la Orăştie* (Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2005) şi Roxana Vieru, *Studiu lingvistic asupra Paliei de la Orăştie* (Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2015).
10. Apud DLR, Tomul VI, F-I/Î, 433.
11. Apud DLR, Tomul VI, F-I/Î, 433.
12. Apud DLR, Tomul VI, F-I/Î, 433.
13. Apud DLR, Tomul VI, F-I/Î, 433.
14. Apud DLR, Tomul VI, F-I/Î, 435.
15. Simina Terian, „Premise".

16. Ioana Vintilă-Rădulescu, coord., *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită (București: Editura Univers Enciclopedic, 2010), LXX-LXXIII.
17. Ioana Vintilă-Rădulescu, coord., *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, 64.
18. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 65.
19. Ibid., 66.
20. Ibid., 66.
21. Ibid., 66.
22. Radu Drăgulescu, „Analiza sensurilor conotative și denotative ale lexemului lup în cadrul fitonimiei românești", în *The Proceedings of the European Integration Between Tradition and Modernity Congress*, 5th edition, Târgu Mureș, 24-25 octombrie 2013, 511-521. Târgu Mureș: Editura Universității „Petru Maior", Vol. 5.
23. Ibid., 519.
24. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 67.
25. Ibid.
26. Ibid.
27. A se vedea Radu Drăgulescu, „Considerații lingvistice cu privire la fitonimele românești create cu ajutorul termenului «urs»", în *The Proceedings of the European Integration Between Tradition and Modernity Congress*, Târgu Mureș, 2015, 234-247. Târgu Mureș: Editura Universității „Petru Maior", Vol. 6.
28. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 67.
29. A se vedea R. Drăgulescu, „Considerații lingvistice privind fitonimele românești construite cu ajutorul termenului «vânt» (I)", *Transilvania*, nr. 8 (2020): 70-72; R. Drăgulescu, „Considerații lingvistice privind fitonimele românești construite cu ajutorul termenului «vânt» (II)", în *Transilvania*, nr. 10 (2020): 78-79.
30. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 221.
31. Ibid.
32. Ibid.
33. Ibid.
34. Ibid., 244.
35. A se vedea Radu Drăgulescu, "Linguistic considerations on Romanian Phytonims Related to the Classical Element 'Air'", în *Humanities in the Spotlight Journey into the World of Humanities*, ed. L. Chiorean, C. Nicolae (Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2021), 147-158.
36. A se vedea Radu Drăgulescu, „Analiza sensurilor conotative", *Transilvania,* nr. 3 (2017): 79-85.
37. A se vedea R. Drăgulescu, „Considerații lingvistice (II)": 78-79.
38. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 403.
39. Ibid., 403.
40. Ibid.
41. Ibid.
42. Ibid.
43. Ibid.
44. A se vedea Radu Drăgulescu, "Analysis of the connotative and denotative meanings of the term 'dragon' (Balaur) as it appears in the Romanian Phytonymy", *Journal of Romanian Literary Studies*, nr. 10 (2017) (Târgu Mureș: Arhipeleag XXI Press): 104-110.
45. A se vedea Radu Drăgulescu, „Considerații lingvistice cu privire la fitonimele românești create cu ajutorul termenului «șarpe»", *Analele Universității „Ovidius" din Constanța. Seria Filologie In honorem Petre Gheorghe Bârlea. Omagiu domnului Profesor universitar doctor Petre Gheorghe Bârlea la 65 de ani*, 2016, 305-317.
46. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 403.
47. Ibid.
48. Ibid.
49. Ibid.
50. Ibid.
51. DLR, Tomul I, A-B, 688.
52. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 404.
53. Ibid.
54. Ibid., 403.
55. Ibid., 188.
56. Ibid., 404.
57. Ibid., 404.
58. Ibid., 404.
59. A se vedea R. Drăgulescu, "Analysis of the Connotative and Denotative Meanings of the Terms Belonging to the Wordfamily

'Dog' as they are Used in the Romanian Phytonyms", *Studia Universitatis Petru Maior. Philologica,* nr.20 (2016): 60-74.
60. Ibid., 405.
61. Ibid., 219.
62. A se vedea R. Drăgulescu, "Analysis of the Connotative and Denotative Meanings", 60-74.
63. Ibid., 405.
64. Ibid., 405.
65. A se vedea R. Drăgulescu, "Linguistic considerations on Romanian Phytonims created with terms related to the (Holy) Cross", *Communication, Context, Interdisciplinarity*, vol. 4 (2016), 308-328.
66. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 405.
67. Ibid., 144.
68. Ibid., 405.
69. Ibid., 532.
70. Drăgulescu, "Linguistic considerations", 147-158.
71. Drăgulescu, *Dicționarul explicativ*, 405.

Bibliography:

Borza, Al. *Dicționar etnobotanic* [The Ethnobotanical Dictionary]. București: Editura Academiei R.S.R., 1968.

Ciorănescu, Alexandru. *Dicționarul etimologic al limbii române* [The Etymological Dictionary of the Romanian Language]. Bucharest: Editura Saeculum I.O., 2002.

Dictionarul limbii române [Romanian Language Dictionary], Tomul VI, F-I/Î, [Tome VI, F-I/Î]. Bucharest: Editura Academiei Române, 2010.

Drăgulescu, Constantin, Radu Drăgulescu. *Considerații asupra unor lexeme daco-geto-trace* [Considerations on some Geto-Dacian Lexemes]. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2014.

Drăgulescu, Constantin, Radu Drăgulescu. *Contribuții la cunoașterea limbii geto-dacilor. Denumirile dacice de plante* [Contributions to the Knowledge of the Geto-Dacians: Dacian Plant Names]. Sibiu: Editura Universităţii „Lucian Blaga", 2000.

Drăgulescu, Constantin. *Dicționar de fitonime românești* [Romanian Phytonyms Dictionary]. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2018.

Drăgulescu, Constantin. *Dicționarul explicativ al fitonimelor românești* [The Explanatory Dictionary of Romanian Phytonyms]. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2018.

Drăgulescu, Radu. "A Linguistic Exploration of Romanian Phytonyms which Include Terms Related to Saint Mary." *Literaturgeschichte und Interkulturalität. Festschrift für Maria Sass*, edited by Doris Sava and Stefan Sienerth, 389-416. Berlin: Peter Lang, 2019.

Drăgulescu, Radu. "Analysis of the Connotative and Denotative Meanings of the Terms Belonging to the Wordfamily 'Dog' as they are Used in the Romanian Phytonyms". In *Studia Universitatis Petru Maior. Philologica,* no. 20 (2016): 60-74.

Drăgulescu, Radu. "Considerații lingvistice asupra fitonimelor formate cu ajutorul termenului de origine latină 'ochi'" ["Linguistic Observations on Romanian Phytonims Created with the Latin Term 'Eye' (Ochi)"] *Transilvania*, no. 8 (2019): 46-55.

Drăgulescu, Radu. "Considerații lingvistice privind fitonimele românești construite cu ajutorul termenului «vânt» (I)" ["Linguistic Considerations on Romanian Phytonims Created with the Term Wind (I)"]. *Transilvania*, no. 8 (2020): 70-72.

Drăgulescu, Radu. "Considerații lingvistice privind fitonimele românești construite cu ajutorul termenului «vânt» (II)" ["Linguistic Considerations on Romanian Phytonims Created with the Term Wind (II)"]. *Transilvania*, no. 10 (2020): 78-80.

Drăgulescu, Radu. "Expresia latinității în fitonimia românească din sud-estul Transilvaniei." *Transilvania*, no. 9 (2019): 64-72.

Drăgulescu, Radu. "Linguistic considerations on Romanian Phytonims Related to the Classical Element 'Air'". In *Humanities in the Spotlight Journey into the World of Humanities*, edited by L. Chiorean, C. Nicolae, 147-158. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2021.

Gafton, Alexandru. *Palia de la Orăștie* ["Palia" from Orăștie]. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2005.

Milică, Ioan. „Imaginarul creștin în denumirile populare românești de plante III" ["Christian Imaginary for Traditional Plants Denominations III"]. *Limba Română*, no. 5 (2014): 319-346.

Terian, Simina-Maria. *Textemele românești. O abordare din perspectiva lingvisticii integrale* [The Romanian Textemes. An Intergal Linguistics Approach]. Iași: Institutul European, 2015.

Terian, Simina. „Premise pentru o poetică a textemelor" ["Premises for a Poetics of Textemes"]. In *The Proceedings of the European Integration Between Tradition and Modernity Congress*, 5th edition, 326-331. Târgu Mureș: Editura Universității „Petru Maior", 2013.

Vieru, Roxana. *Studiu lingvistic asupra Paliei de la Orăștie* [Lingustic Study on "Palia" from Orăștie]. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2015.

Vintilă-Rădulescu, Ioana, coord. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* [The Ortographic, Ortoephic, and Morphological Romanian Language Dictionary], Second edition, revised and completed. Bucharest: Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Vintilă-Rădulescu, Ioana, coord. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* [The Ortographic, Ortoephic, and Morphological Romanian Language Dictionary], Third edition, revised and completed. Bucharest: Editura Univers Enciclopedic, 2021.